

IDEJE I KARAKTER

ljetnji semestar 2020/21. god
I, II i III godina osnovnih studija UDG

Ponedjeljak, 29. 3. 2021.

Što je **ideja za projekat** “Ideje i karakter” u ljetnjem semestru 2020/21. god?

VELIKI PREOBRAŽAJ

TEME

- I. Kako je ratar „ubio“ lovca?
- II. Kako je industrijski radnik „ubio“ ratara?
- III. Kako je informatičar „ubio“ industrijskog radnika?
- IV. Da li će Homo deus „ubiti“ Homo sapijensa?
- V. Da li će Homo ludens „spasiti“ Homo sapijensa?

Zašto ova tema? Sa početkom informatičke revolucije – jedan stari svijet je razbijen! Razbijene su institucije, razbijene su kompanije, razbijeni su sistem školstva, zdravstva... Sve! Naravno, pojavno sve funkcioniše kao da se ništa ne dešava ili se uvode neke površinske promjene. Sve oko nas liči na čovjeka koji je iznutra, golim okom, nevidljivo, veoma bolestan! Da li mlada osoba, student UDG-a to „vidi“? Koliko može biti svjestan da će **posljedice ove duboke i globalne promjene društva** uticati, odnosno određivati njegov život?

Šta mi je cilj? Da istraživanjem različitih „tačka preokreta“ u istoriji ljudske vrste, putem tekstova, stvaralačkih eseja, umjetničkih izraza, kroz poeziju, priče, muziku, izvedbe i doživljaje, studenta probudimo da koliko-toliko zapaža te nevidljive destruktivne procese dosadašnjeg sistema i, što je

IDEJE I KARAKTER

ljetnji semestar 2020/21. god
I, II i III godina osnovnih studija UDG

mного važnije, da zapaža i radoznalo prati procese koji nastaju, procese novog sistema. Znam da mnogi ljudi retorički govore o ovome. Mnogi govore sa sjetom! Mnogi sa nadom da će se sve vratiti na staro! Mnogi sve ove promjene vezuju za epidemiju COVID-19. **Da li epidemija korone mijenja svijet?** Dugoročno – ne! Ona je samo ubrzala naš susret sa neminovnim posljedicama koje izaziva promjena osnovnog resursa na kome počiva život i organizacija jednog društva.

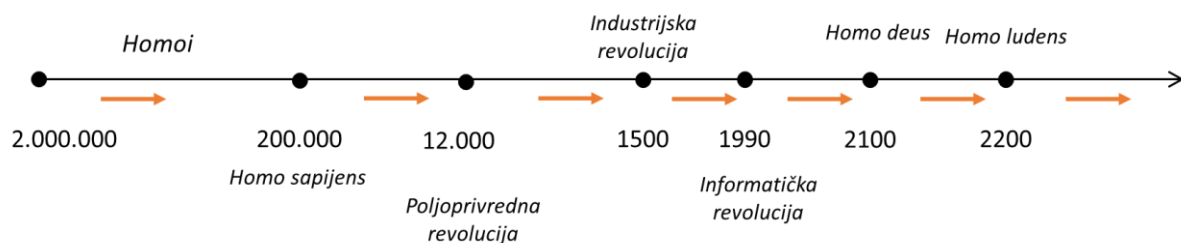
Osnovni resurs do sada je bila **tehnologija, mašina**. Sada se prelazi na resurs koji se zove **čovjek!** Čovjek kao proizvođač informacija i podataka! Uloga čovjeka je uvijek bila velika! Ipak, u poljoprivrednom društvu i kasnije, u industrijskom društvu, ključni resursi su zemlja, odnosno mašina! U lovačko-sakupljačkom društvu ključni resurs je priroda, bogatstvo prirode sa divljači i sa biljnim svijetom! Zar nije više nego nenormalno da u vremenu brzog razvoja tehnologije, vještačke inteligencije, prijetnji da će Homo sapijens postati Homo deus, zastupati mišljenje da će ipak čovjek, ljudski potencijal, biti osnov budućnosti? Da li je više nego nenormalno da uprkos tezi da mi (ljudi) nijesmo potrebni budućnosti, kažem da je čovjek nosilac i kreator budućnosti?

Možda, ne možda, nego sigurno, ovo duboko ne razumijete! Teško da razumijete posljedice ovakvog razmišljanja na vas, na vaše živote, na vašu budućnost! Siguram sam da neće svi ovo prihvatiti! Očiglednost tehnologije stvara iluziju da razumijete svijet u sebi i oko sebe, dok se ja fokusiram na uočavanje nevidljivih procesa koji se dešavaju u dubini! Da li ljudi više vjeruju u vidljivo, očigledno ili u nevidljivo, duhovidno? Da li osjećamo informatičku paradigmu?

Da bismo mogli razumjeti informatičku paradigmu u kojoj živimo, **metodologijom vremenskog voza**, putovanjem kroz vrijeme, Vašim istraživanjem, a potom u prezentaciji pokušajte dati odgovor na jedno od pitanja:

1. Kako je ratar „ubio“ lovca?
2. Kako je industrijski radnik „ubio“ ratara?
3. Kako je informatičar „ubio“ industrijskog radnika?
4. Da li će Homo deus „ubiti“ Homo sapijensa?
5. Da li će Homo ludens „spasiti“ Homo sapijensa?

U nastavku je dat grafički prikaz ovih procesnih promjena kroz vrijeme. Putujte ovom vremenskom osom upotrebom metodologije vremenskog voza!

Ove teme su date sa namjerom da svako od vas, koliko je to moguće, stvori svoju predstavu (sliku, simbol, metaforu, a ne suvoparne činjenice i znanje) o vremenu dubokih promjena u društvu, o promjeni koja nastaje promjenom dominantnog resursa na kome se to društvo razvija. Asocijacija može biti vaše odvajanje od roditeljske kuće i odlazak u samostalni život ili studentski dom! Ili kada neku pustaru obradite i zasadite voćem ili povrćem!

Živite u takvom dobu! Da li kroz obradu ovakvih tema i diskusiju o njima možete osjetiti vrijeme u kome živite? Da li možete da osjetite vrijeme, a ne da o njemu „naučeno pričate“?

IDEJE I KARAKTER

ljetnji semestar 2020/21. god
I, II i III godina osnovnih studija UDG

PROJEKTNI ZADATAK

Istražiti i predstaviti **društvene, ekonomske, tehnološke, istorijske, etičke** okolnosti i promjene u ovim procesima... Želimo da samostalno, uz minimalna uputstva, stičete istraživačke navike i sposobnosti!

U vremenu brzih odluka, Big data, dobu kada podatak postaje ključni resurs, sposobnost da se dođe do podatka je na vrhu profesionalnih sposobnosti svakog pojedinca... Mislim da će ova sposobnost presudno uticati na uspon svakoj pojedinca na profesionalnoj ljestvici. Mi ne insistiramo na unaprijed datim modelima, njihovom učenju i primjeni tih modela istraživanja... Razumije se, to treba da bude dio vašeg profesionalnog znanja... Na tome se radi na drugim predmetima na UDG-u (matematika, statistika, makro modeli, programski jezici...)... Ali, ovdje vježbamo da imate sposobnost (osjećaj, intuiciju, samosvijest i značaju istraživanja, volju za istraživanjem, da hoćete da istražujete...) da postavljate svoj misaono-istraživački model, a zavisno od programa koje istražujete. A svaki problem je osoben i slučaj sam za sebe... Ukratko, cilj nam je da shvatite da ne postoji jednom za svagda data metodologija istraživanja životnih problema!

Usmena prezentacija projekta treba da bude izraz kreativnosti tima koji je sproveo istraživanje! Studenti imaju potpunu slobodu u prezentaciji svoj istraživačkog rada! Prezentacija treba biti u vidu priče, novele, pjesme...

Ipak, smatramo da Vam ukažemo na neke kapitalne knjige za istraživački projekat, uz napomenu da one nijesu ni izbliza dovoljne za uspješnu izradu istraživačkog projekta.

IDEJE I KARAKTER

ljetnji semestar 2020/21. god
I, II i III godina osnovnih studija UDG

Potrebno je da svako od vas, svako pojedinačno i svaki tim, istražite i druge izvore (knjige, filmovi, pozorišne predstave, umjetnička djela, arhitekturu, ekonomski sistem, zdravstveni sistem...)... Riječju, potrebno je da se što više približite životu i posljedicama na svakodnevni život svakog čovjeka!... Ne težite intelektualnosti, već životnosti! U svakoj ideji tražite i nađite sebe i društvo oko vas!

Sve su se ove promjene odnosile na istinske, realne ljude, njihove živote i živote njihovih porodica. Isto kao što se danas odnose na Tebe, Tvoj život i Tvoju porodicu!

Ponavljam, pokušaj da u svim tim „književnim“ i „istraživačkim“ ličnostima prepoznaš SEBE!

1. H. Dž. Vels: „Čovječanstvo: rad, blagostanej i sreća roda ljudskoga“;
2. H. Dž. Vels: „Kratka istorija sveta“;
3. H. W. Loon: „Kratka povijest čovječanstva“;
4. J. N. Harari: „Homo sapijens: kratka istorija ljudskog roda“;
5. J. N. Harari: „Homo deus“;
6. Johan Huizinga: „Homo Ludens: A Study of the Play-element in Culture“;
7. Tomas Man: „Budenbrokovi“;
8. Hemingvej: „Starac i more“;
9. Harijeta Bičer Stou: „Čiča Tomina koliba“;
10. Pol Krivaček: „Vavilon: Mesopotamija i rađanje civilizacije“;
11. Veselin Vukotić: „Simboli i metafore“;
12. Veselin Vukotić: hrestomatija „Ekonomija i razvoj 2016“;
13. Pol di Brej: „Zaratustra i preobraženje svijeta“;
14. David Lewis Williams: „The Mankind in The Cave“.

IDEJE I KARAKTER

ljetnji semestar 2020/21. god
I, II i III godina osnovnih studija UDG

Ponavljam, ovo su samo osnovne knjige i svaka od njih „pokreće“ neku od tema za istraživački projekat!

* *
*

Posebnu pažnju posvetite **umjetničkoj prezentaciji** timskog projekta! Za pisanje npr. priče koja proizilazi iz teme preporučujem knjigu **svjetski poznatog naučnika Milutina Milankovića „Kroz carstvo nauka“!**

Da li možete da date i neke „crtaće“?

Možda među vama u timu ima neko ko je kompozitor?

Možda i u sportskoj varijanti nekako možete pokazati kako ste to shvatili?

Nije važno što o svemu tome znate – bitno je koliko i kako ste to shvatili! Upravo umjetnički dio projekta to i najbolje pokazuje!

* *
*

Budite koncentrisani na traženje ideja tokom istraživačkog perioda.

Budite **kreativnoidejci!!!**

Kreativnoidejac = čudak!!!

Čudak – ljudska supstanca Novog doba!!!

* *
*

Ne dozvolite da su u pravu oni koje za nas, za ljudsku vrstu kažu:

„Budućnosti nijeste potrebni!“

(Prevod: „Važna je samo tehnologija, a ne ljudi!“)

Prof. dr Veselin Vukotić
Idejni tvorac projekta „Ideje i karakter“